

hvorved han paapegede, hvor sjældent det biskoppelige Tilsyn er. Disse historiske Efterretninger for Ministerens personlige Vedkommende er ganske overflødige i denne Sammenhæng og er kun fremførte for overhovedet at dække over det Spørgsmaal, som jeg stillede, og som Ministeren aabenbart ikke ønsker at svare paa. Det, jeg ønsker at vide, er, hvorledes Vaalse-Loven har virket. Dette er berettiget og er en fuldstændig ærlig Sag, da vi alle ved, at der nede i Vaalse var meget haarde kirkelige Brydninger, og at der er et Mindretal indenfor Menigheden, som har anset det for ganske nødvendigt at indkalde en fremmed Præst. Hvorledes stiller det sig altsaa dernede, naar der saaledes er to Partier, som man vel kan sige staar hinanden imod, og to Præster, hvoraf den ene er en fremmed, der kommer tilrejsende. Jeg synes, det er et berettiget Spørgsmaal at søge oplyst, hvorledes det gaar dernede, da der nu er gaet 3 Aar, siden denne Situation indtraadte.

Fra sikker Side har jeg erfaret, at Kirkegangen hos Sognepræsten er meget daarlig, og at det ofte har sine Vanskeligheder at gennemføre Gudstjenesten, altsaa at undgaa Messefald. Jeg vil derfor gerne høre, hvad Ministeren, som er den officielle Tilsynsmand, har at berette herom, saa meget mere som det jo er et Punkt i det radikale Partis Kirkeprogram — og sikkert ikke indsat uden Indflydelse netop fra den nuværende Ministers Side —, at man ogsaa andetsteds skulde ordne Forholdene saaledes, at Menigheder kunde undrages det biskoppelige Tilsyn og lægges ind under Ministeriets Tilsyn. Det forekommer mig da at være rimeligt, at vi, der er betænkelige ved en saadan Ordning, som det radikale Partis Kirkeprogram fremsætter, kan ønske at faa at vide, hvorledes denne Lov nu har virket indenfor de begrænsede Forhold, hvor den hidtil har været i Brug.

Videre er Skoleforholdene i Vaalse højst ejendommelige. Det er ikke her Biskoppen og heller ikke Provsten, der tilser, hvorledes Skolen drives; men Lærerne er paa den anden Side stadig forpligtede til at give en konfessionel, det vil sige en evangelisk-luthersk Undervisning, og denne Undervisning tilses altsaa af en Præst, som ikke staar paa det samme Grundlag, eller rettere sagt, som har Lærefrihed for sit Vedkommende. Det er en ganske mærkelig Situation, og den kan nok give Anledning til, at man ønsker Underretning om, hvorledes dette virker i Praksis, med

andre Ord, hvorledes den bestaaende Lovs Virkninger har formet sig i Vaalse.

I Stedet for at give Oplysninger om dette søger Ministeren at forplumre Sagen, idet han dels taler om noget andet, Bispevisitatsers Sjældenhed, og dels spørger mig, om der foreligger udtrykkelige, formelle Klager. Jeg har ikke i mindste Maade talt om udtrykkelige, formelle Klager. Jeg har valgt Udtrykket Rygter, idet jeg derved ikke paa nogen Maade sigter til, at det er en løs Tale — naturligvis ikke, saa vilde jeg ikke føre den frem; de Oplysninger, jeg har om Forholdene i Vaalse, stammer fra en Person, som ikke alene er i høj Grad berettiget til at tale med om Forholdene dernede, men som anses for at være en af dem, der er bedst kendte med disse Forhold; men jeg er ikke berettiget til at nævne hans Navn og skal selvfølgelig ikke gøre det; det er ogsaa ganske overflødigt, da der her kun er Spørgsmaal om, hvorledes en Lov virker.

Jeg har, som sagt, ikke sagt noget om, at der var Klager. Hvis der forelaa en officiel Klage, vilde jeg have brugt helt andre Udtryk, og i saa Tilfælde vilde der selvfølgelig have været Personer, hvis Navne officielt kunde nævnes. Jeg maa kun beklage eet, nemlig at jeg i den Sætning, hvor jeg talte om Kirken, har draget Skolen med ind. Jeg ved nemlig ikke gennem de Oplysninger, jeg har, noget om, hvordan Forholdene i Skolen er. Jeg har kun ønsket at faa Oplysninger om, hvorledes Tilsynet virker i Vaalse, hvor Forholdene, ogsaa Skoleforholdene, i det hele taget er saa ejendommeligt formede, men jeg beklager, at jeg har udtrykt mig saaledes, at det kunde give Ministeren Anledning til at tro, at jeg havde et bestemt Vidnesbyrd om, at det gik daarligt med Skolen. Jeg benytter denne Lejlighed til at sige, at det har jeg ikke. Derimod er det anderledes med Hensyn til Kirkeforholdene, og paa dette Punkt kunde jeg ønske at faa Oplysning.

Jeg afviser den Betragtning, at en formel Klage skulde være nødvendig for, at et Medlem her i Tinget kan rette en Forespørgsel til Ministeren om, hvorledes en ny Lov virker, og jeg mener at have Ret til et Svar. Men Svaret er altsaa, at Ministeren ikke har gjort noget som helst. Det fremgaar tilstrækkelig tydeligt af det, han sagde, og det maa jeg mene er ganske urigtigt, naar Menigheden i Vaalse har en saa ekstraordinær Stilling, og naar det radikale Parti, som jeg sagde før, har et